

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการคิดเป็นเพื่อให้ความรู้ เจตคติ พฤติกรรม และการคิดเป็น ในการป้องกันโรคเอดส์ สำหรับเยาวชนชาวไทยภูเขา โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การดำเนินการจัดกิจกรรมเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยของนักศึกษานอกระบบโรงเรียนหลายท่าน ศึกษาหลักการเรียนรู้แบบคิดเป็น จากหนังสือวิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัย ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์ในด้านต่างๆจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเยาวชนชาวไทยภูเขา จากการลงพื้นที่ภาคสนามและศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติ พฤติกรรม และการคิดเป็น เกี่ยวกับโรคเอดส์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการเชื่อมโยงเนื้อหา

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ เยาวชนชาวไทยภูเขา ต.แม่ยาว อ.เมือง จ. เชียงราย จำนวน 329 คน

2.2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือเยาวชนชาวไทยภูเขา ต.แม่ยาว อ.เมือง จ. เชียงราย จำนวน 34 คน เพราะเนื่องจากตำบลแม่ยาวเป็นตำบลที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ในกลุ่มเยาวชนสูงเนื่องจากมีการระบาดของยาเสพติดติดสูงและเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองซึ่งเป็นอำเภอที่พบการแพร่ระบาดของโรคเอดส์มากที่สุดในจังหวัดเชียงราย

2.3. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้มีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างเป็นชาวเขาเผ่ามูเซอและเผ่าอาข่าที่มีอายุระหว่าง 12-14 ปี เนื่องจากรายงานผลการศึกษารอง กฤตยา อาชวนิจกุล (2541) พบว่าเยาวชนไทยภูเขาเผ่ามูเซอและเผ่าอาข่าเริ่มเรียนรู้การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุ 12 ปี ซึ่งเร็วกว่าชนเผ่าอื่น

2) โดยความอนุเคราะห์จากจากมูลนิธิกระจกเงาซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับชาวไทยภูเขาตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.4.การกำหนดกลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้มีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มทดลองดังนี้

1) โดยความอนุเคราะห์จากมูลนิธิกระจกเงาซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับชาวไทยภูเขาตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายในการคัดเลือกกลุ่มทดลอง

2) ร่วมกิจกรรมในวันเสาร์ที่ 26 และวันอาทิตย์ที่ 28 กรกฎาคม 2551 ตั้งแต่เวลา 8.30-17.30

3.การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากตำรา และงานวิจัยอื่นๆ โดยผู้วิจัยได้นำแนวทางที่ศึกษามาประกอบการสร้างเครื่องมือโดยแบ่งเครื่องมือสำหรับการวิจัยนี้เป็น ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1.แผนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อการป้องกันโรคเอดส์
- 3.2.แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์
- 3.3.แบบวัดเจตคติต่อโรคเอดส์
- 3.4.แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์
- 3.5.แบบวัดการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์

3.1.แผนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อการป้องกันโรคเอดส์

3.1.1.แผนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาหลักสูตรการป้องกันโรคเอดส์สำหรับประชาชน กระทรวงสาธารณสุขและกระบวนการคิดเป็น โดยแต่ละกิจกรรมจะมีการดำเนินกิจกรรมละ 6 ขั้นตอนประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา

ผู้วิจัยนำเสนอสื่อในรูปแบบต่างๆเพื่อการเรียนการสอนเพื่อให้ในการนำเสนอปัญหา

ขั้นที่ 2 ขั้นหามูลเหตุของปัญหา

ผู้วิจัยใช้เกม และวิธีการสอนในรูปแบบต่างๆเพื่อให้ผู้เรียนหาสาเหตุหรือมูลเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นหาวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยจัดให้มีการอภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ใช้ข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และข้อมูลด้านวิชาการ นำมาพิจารณาในการแก้ไขปัญหา หลังจากนั้นผู้วิจัยจัดให้มีการอภิปรายกลุ่มใหญ่เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำแนกข้อมูลทั้ง 3 ด้าน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้นำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีแก้ไขปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นตัดสินใจแก้ไขปัญหา

ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสรุปและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาโดยผู้วิจัยจัดให้มีการอภิปรายกลุ่มย่อยและระดมสมอง

ขั้นที่ 5 ขั้นปฏิบัติ

ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตัดสินใจเลือกด้วยวิธีการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ เช่น ละครสั้น บทบาทสมมติ การนำเสนอหน้าชั้นเรียน และใบงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล

หลังจากดำเนินกิจกรรมครบทั้ง 5 ขั้นตอนและครบทั้ง 10 กิจกรรม ผู้วิจัยติดตามผลของการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี และแบบวัดการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์

โดยกระบวนการทั้ง 6 ขั้นตอนจำเป็นต้องมีการนำข้อมูลความรู้ด้านวิชาการ ข้อมูลสังคม สิ่งแวดล้อม และข้อมูลหรือข้อจำกัดของตนเองเข้ามาเป็นส่วนประกอบสำคัญในทุกๆขั้นตอน โดยให้ทุกส่วนสมดุลกัน จะทำให้ "คิดเป็น"

โดยมี 10 แผนการจัดกิจกรรมดังนี้ (ศึกษารายละเอียดได้ในภาคผนวก)

ตารางที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อการป้องกันโรคเอดส์

แผนการจัดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 สถานการณ์โรคเอดส์	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถบอกถึงปัญหาความรุนแรงของสถานการณ์โรคเอดส์ในปัจจุบัน	เอดส์เป็นโรคร้ายแรงอันตรายถึงชีวิตและยังไม่มีวิธีการรักษาให้หายขาดได้และจำนวนผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์ยังคงเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ
แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 สาเหตุของการติดเชื้อเอดส์	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถบอกถึงถึงสาเหตุของการติดเชื้อเอดส์	สาเหตุของการเกิดโรคเอดส์แบ่งได้เป็น 2 ด้านคือ สาเหตุด้านการแพทย์และด้านสังคมของโรคเอดส์
แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 ผลกระทบของโรคเอดส์	1.บอกอันตรายของโรคเอดส์ว่าเป็นปัญหาของทุกคน 2.วิเคราะห์ วิจัยกรณีผลกระทบของโรคเอดส์ที่มีต่อชีวิตครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติได้	ผลกระทบของโรคเอดส์ในด้านต่างๆ เอดส์ไม่ใช่โรคที่เป็นปัญหาเฉพาะผู้ป่วยเท่านั้น แต่ได้สร้างผลกระทบมากมาย
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 ข้อมูลด้านตนเอง	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถเลือกข้อมูลด้านตนเองมาเป็นที่ทางเลือกใช้ในการแก้ปัญหาในเรื่องโรคเอดส์	ผู้วิจัยนำเสนอทางเลือกในแก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการคิดเป็นในข้อมูลด้านตนเอง

แผนการจัดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ
แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 ข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อม	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถเลือกข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อมมาเป็นทางเลือกใช้ในการแก้ปัญหาในเรื่องโรคเอดส์	ผู้สอนนำเสนอทางเลือกในแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการคิดเป็นในข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อม
แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 ข้อมูลด้านวิชาการ	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถเลือกข้อมูลด้านวิชาการมาเป็นทางเลือกใช้ในการแก้ปัญหาในเรื่องโรคเอดส์	ผู้วิจัยนำเสนอทางเลือกในแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการคิดเป็นในข้อมูลด้านวิชาการ
แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 การป้องกันเอดส์ 1	1.เสนอตัวอย่างการวางตัวที่เหมาะสมกับเพศเดียวกัน และเพศตรงข้ามได้ 2.ยกตัวอย่างค่านิยมทางเพศที่ดีของสังคมไทยได้ 3.ประเมินและเลือกค่านิยมทางเพศได้ถูกต้อง	ความเข้าใจธรรมชาติทางเพศของมนุษย์ที่ถูกต้องเหมาะสมทำให้การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 การป้องกันเอดส์ 2	1.ยกตัวอย่างคุณธรรมที่มีประโยชน์ต่อการป้องกันโรคเอดส์ได้ 2.บอกผลดีของการปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมได้ 3.ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถบอกปฏิบัติตนตามหลักธรรมให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ได้	การประพฤติตนอย่างมีคุณธรรม คือ การกระทำที่ไม่ทำให้ใครเดือดร้อนเสียหายเป็นผลดีแก่ทุกคนทุกฝ่าย ถ้าเรามีสติควบคุมตนเอง การกระทำต่างๆอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ ย่อมทำให้มีชีวิตที่เป็นสุขและปราศจากโรคเอดส์

แผนการจัดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ
แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 การป้องกันเอดส์ 3	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถบอก วิธีการปฏิบัติตนเมื่อติดเชื้อ ไวรัสเอชไอวีได้	แนวทางการปฏิบัติตนของผู้ ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์
แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 เรื่อง การเห็นคุณค่าและ ความสำคัญของผู้ที่เชื้อเอดส์	1.ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถ บอกวิธีการแสดงความรู้สึก เห็นอกเห็นใจ ผู้ที่ติดเชื้อและ ผู้ป่วยโรคเอดส์ 2.บอกวิธีการปฏิบัติตนในการ อยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อและผู้ป่วย โรคเอดส์ได้ 3.ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถ บอกวิธีการปฏิบัติตนในการให้ ความช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์ ได้	ผู้ติดเชื้อไวรัสเอชไอวีและ ผู้ป่วยโรคเอดส์ ควรได้รับ ความเห็นใจและการปฏิบัติ จากผู้อื่นอย่างมีมนุษยธรรม

3.1.2. การดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1.ศึกษาเรื่องโรคเอดส์ และการเรียนรู้แบบคิดเป็น ของผู้ทรงคุณวุฒิหลายๆท่าน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเขียนแผนกิจกรรมในครั้งนี้

2.ผู้วิจัยนำเนื้อหาการเรียนรู้เรื่องโรคเอดส์ฉบับประชาชนของกระทรวงสาธารณสุขเป็นเนื้อหาหลักในการทำกิจกรรมของผู้วิจัยเนื่องจากเนื้อหาของกระทรวงสาธารณสุขมีความครอบคลุมในด้าน สถานการณ์ สาเหตุ ผลกระทบ การป้องกัน การปฏิบัติตนเมื่อติดเชื้อเอชไอวี และการปฏิบัติตนต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี

3.ผู้วิจัยเขียนแผนการจัดกิจกรรมโดยนำเนื้อหาหลักสูตรเอดส์ของกระทรวงสาธารณสุขและขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามกระบวนการคิดเป็นของ สุนทร สุนันท์ชัย (2544) นำมาปรับเป็นกระบวนการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้วิจัย เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือก ขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามกระบวนการคิดเป็นของ สุนทร สุนันท์ชัย

เนื่องจากว่ากระบวนการทั้ง 6 ขั้นตอนมีความชัดและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในแต่ละขั้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการจัดกิจกรรม

4. นำแผนการจัดกิจกรรมและนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (รายชื่ออยู่ในภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความตรง ความถูกต้องของเนื้อหา ครอบคลุมเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้

5. นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้จริง

3.2. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

3.2.1. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาจากแบบทดสอบของ จตุพร ลือชัย (2545) เนื่องจากแบบวัดนี้มีความครอบคลุมทางด้านเนื้อหาที่ผู้วิจัยใช้จัดกิจกรรม และมีการ คำนวณหาค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ได้ค่าความยากง่าย อยู่ในเกณฑ์ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ 0.20-1.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่เหมาะสม แบบวัดความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มีจำนวน 20 ข้อ เป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบให้ถูก 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ข้อ ให้ 0 คะแนน

แบบทดสอบความรู้ จำนวน 20 ข้อ ประเมินผลแต่ละด้านโดยแยกจำนวนข้อดังนี้

1. ความหมายของโรคเอดส์ ได้แก่ ข้อ 1
2. สาเหตุของโรคเอดส์ ได้แก่ ข้อ 2,3,4,19
3. อาการของโรคเอดส์ ได้แก่ ข้อ 5,10
4. การติดต่อของโรคเอดส์ ได้แก่ ข้อ 6,7,8,9,11,17,18
5. การป้องกันโรคเอดส์ ได้แก่ ข้อ 12,15,20
6. การดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ ได้แก่ ข้อ 13,16

3.2.2. นำแบบทดสอบความรู้ไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (รายชื่ออยู่ในภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความตรง ความถูกต้องของเนื้อหา ครอบคลุมเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ต่อจากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.2.3. หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของการวิจัยทำโดยนำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มชาวเขา จำนวน 10 คนเป็นเยาวชนชาวเขาเผ่าอาข่าจำนวน 6 คน และเยาวชนชาวเขาเผ่ามูเซอจำนวน 4 คน ใน ต.ห้วยชมพู อ.เมือง จ.เชียงราย ก่อนการจัดกิจกรรม 3 สัปดาห์ ค่าความเที่ยงเท่ากับ .80

3.3. แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

3.3.1. แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ผู้วิจัยได้ปรับมาจากงานวิจัยของ ระพีพรรณ ศรีสุข (2536) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความครอบคลุมทางด้านเนื้อหาเกี่ยวกับ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในด้านเพศสัมพันธ์ และด้านโลหิต แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยง ต่อการติดเชื้อเอชไอวี เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตนของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ให้ผู้เรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่กำหนดท้ายข้อความพฤติกรรมที่ตรงกับการปฏิบัติของผู้เรียนโดยมีเกณฑ์ดังนี้

ทำเป็นประจำ	หมายถึง	ผู้เรียนได้ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้ง
ทำบ่อยครั้ง	หมายถึง	ผู้เรียนได้ปฏิบัติหลายครั้งแต่ไม่ได้ปฏิบัติเป็นประจำ
ทำบ้างไม่ทำบ้าง	หมายถึง	ผู้เรียนเคยปฏิบัติเป็นบางครั้งไม่มากไปน้อยไป
ทำนานครั้ง	หมายถึง	ผู้เรียนเคยปฏิบัติแต่น้อยครั้งมาก
ไม่เคยทำเลย	หมายถึง	ผู้เรียนไม่เคยปฏิบัติเลย

แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีจำนวน 19 ข้อประเมินผลแต่ละด้านโดยแยกจำนวนข้อ ดังนี้

1. พฤติกรรมเสี่ยงการติดเชื้อโรคเอดส์ทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ ข้อ 1,2,3,4,5
2. พฤติกรรมเสี่ยงการติดเชื้อเอดส์ทางเลือด ได้แก่ ข้อ

6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20

3.3.2. นำแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (รายชื่ออยู่ในภาคผนวก) เพื่อ ตรวจสอบความตรง ความถูกต้องของเนื้อหา ครอบคลุมเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ต่อจากนั้น ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้วิจัยได้ปรับแบบวัด พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ จากข้อคำถามเดิมมี จำนวน 19 ข้อ ผู้วิจัยปรับเพิ่มเป็น 20 ข้อเนื่องจากว่าจำนวนข้อคำถามทั้ง 19 ข้อยังไม่มีข้อคำถาม ที่เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีด้านการใช้ถุงยางอนามัยผู้วิจัยจึงเห็นสมควรเพิ่มข้อ คำถามในด้านนี้อีก 1 ข้อ และระดับการปฏิบัติ (ระดับพฤติกรรม) จากเดิมมี 4 ระดับผู้วิจัยปรับเพิ่ม เป็น 5 ระดับเนื่องจากว่าระดับของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของแบบวัด มีด้านบวก และด้านลบอย่างละ 2 ข้อผู้วิจัยจึงเห็นสมควรว่าควรเพิ่มระดับที่เป็นกลางด้วยเนื่องจากว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอาจจะมีการปฏิบัติตนทั้งทางด้านบวกและด้านลบอย่างละเท่ากัน

3.3.3.หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของการวิจัยทำโดยนำแบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีไปทดลองกับกลุ่มชาวเขา จำนวน 10 คนเป็นเยาวชนชาวเขาเผ่าอาข่าจำนวน 6 คน และเยาวชนชาวเขาเผ่ามูเซอจำนวน 4 คน ใน ต.ห้วยชมพู อ.เมือง จ. เชียงราย ก่อนการจัดกิจกรรม 3 สัปดาห์ ค่าความเที่ยงเท่ากับ .81

3.5.แบบวัดการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์

3.5.1.การสร้างแบบวัดการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์มีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

1.)ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับโรคเอดส์ในด้านต่างๆ จุดประสงค์ และคุณสมบัติที่ต้องการเน้นในแผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 แผน

2.)ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดการคิดเป็นของบุญสม ครูพทา (2524) เพื่อนำวิธีการมาสร้างเป็นแบบวัดการคิดเป็น

3.)สร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ สาเหตุของการติดเชื้อเอชไอวี การป้องกันโรคเอดส์ ผลกระทบของโรคเอดส์ และพฤติกรรมเสี่ยงเอดส์ การเห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้ติดเชื้อเอชไอวี โดยนำเนื้อหามาผูกเป็นเรื่องราวแล้วให้ผู้เรียนสมมติว่าเรื่องนั้นเกิดขึ้นกับผู้เรียน แล้วก่อนตัดสินใจแก้ไขปัญหาคำถามผู้เรียนควรพิจารณารอบคอบในด้านใดบ้าง

4.)เขียนข้อความประกอบด้วยประโยคบอกเล่าและประโยคคำถามเพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาเลือกก่อนตัดสินใจแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์จำนวน 6 ตัวเลือก เรียงลำดับตัวเลือกดังนี้

ตัวเลือกที่ 1 และ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ การรู้จักตนเองอย่างถูกต้องแท้โดยพิจารณาความพร้อมของตนเองในด้านสุขภาพ ความรู้ วัย สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

ตัวเลือกที่ 2 และ 5 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คุณธรรม ศีลธรรม จรรยา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม สภาพแวดล้อมของชุมชน ภูมิประเทศ

ตัวเลือกที่ 3 และ 6 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับวิชาการ ได้แก่ ความรู้ด้านเนื้อหาวิชาการ บทเรียน ในหลักสูตร ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์

แบบวัดการคิดเป็นจำนวน 40 ข้อประเมินผลแต่ละด้านโดยแยกจำนวนข้อดังนี้

1.เรื่องการป้องกันโรคเอดส์

1,2,3,4,5,6,7,8,11,13,14,15,21,22,23,24,25,26,27,28,30,31,32,33

2.ผลกระทบของโรคเอดส์

16,20,29,34,35,37

3.การเห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้ติดเชื้อเอชไอวี

9,10,12,17,18,19,36,38,39,40

3.5.2. นำแบบวัดการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (รายชื่ออยู่ในภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความตรง ความถูกต้องของเนื้อหา ครอบคลุมเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ต่อจากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.5.3. หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของการวิจัยทำโดยนำแบบวัดการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ไปทดลองกับกลุ่มชาวเขา จำนวน 10 คนเป็นเยาวชนชาวเขาเผ่าอาข่า จำนวน 6 คน และเยาวชนชาวเขาเผ่ามูเซอจำนวน 4 คน ใน ต.ห้วยชมพู อ.เมือง จ.เชียงราย ก่อนการจัดกิจกรรม 3 สัปดาห์ ค่าความเที่ยงเท่ากับ .80

4. การดำเนินการจัดกิจกรรมและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ก่อนการทดลอง

1. ขอความอนุเคราะห์จากสถานีอนามัยตำบลแม่ยาวและมูลนิธิกระจกเงาซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับชาวไทยภูเขา ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อขอเก็บข้อมูล

2. ขอความอนุเคราะห์จากสถานีอนามัยตำบลแม่ยาวและมูลนิธิกระจกเงาซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับชาวไทยภูเขา ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายในการขอใช้กลุ่มทดลอง และกลุ่มเก็บข้อมูล

3. ขอความร่วมมือจากมูลนิธิกระจกเงาคัดเลือก กลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยโดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้มีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างเป็นชาวเขาเผ่ามูเซอและเผ่าอาข่าที่มีอายุระหว่าง 12-14 ปี เนื่องจากรายงานผลการศึกษาของ กฤตยา อาชวนิจกุล (2541) พบว่าเยาวชนไทยภูเขาเผ่ามูเซอและเผ่าอาข่าเริ่มเรียนรู้การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุ 12 ปี ซึ่งเร็วกว่าชนเผ่าอื่น

2) โดยความอนุเคราะห์จากจากมูลนิธิกระจกเงาซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับชาวไทยภูเขาตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายในการคัดเลือกกลุ่มทดลอง

3) ร่วมกิจกรรมในวันเสาร์ที่ 26 และวันอาทิตย์ที่ 27 กรกฎาคม 2551 ตั้งแต่เวลา

8.30-17.30

4. ผู้วิจัยของความอนุเคราะห์จากโรงเรียนบ้านห้วยแม่ซ้ายในการขอใช้สถานที่จัดกิจกรรม ในวันเสาร์ที่ 26 และวันอาทิตย์ที่ 27 กรกฎาคม 2551

ขั้นทดลอง.

ดำเนินการจัดกิจกรรมให้แก่เยาวชนชาวไทยภูเขา ดังนี้

1. ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 17 คน โดยการขอความอนุเคราะห์จากมูลนิธิกระเจกเงา และตามความสมัครใจและความสะดวกของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม 2 วัน

2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีและแบบวัดการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ ก่อนให้ความรู้ (pre-test) 1 วันก่อนการจัดกิจกรรม

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามที่ได้วางไว้ โดยจัดกิจกรรมทั้งหมด 10 กิจกรรม กิจกรรมละประมาณ 1 ชั่วโมง 20 นาที (ศึกษาได้ในภาคผนวก) โดยการจัดกิจกรรมจัด 2 วัน คือ วันเสาร์ที่ 26 กรกฎาคม 2551 ภาคเช้าเวลา 8.00-12.00 น. ภาคบ่ายเวลา 13.00-18.00 น. และวันอาทิตย์ที่ 27 กรกฎาคม 2551 ภาคเช้าเวลา 8.00-12.00 น. ภาคบ่ายเวลา 13.00-16.00 น รวมเป็น 16 ชั่วโมง

หลังการทดลอง

1. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำแบบทดสอบและแบบวัดความรู้ เจตคติ พฤติกรรมและการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ หลังได้รับความรู้ (post-test)

2. วิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/Pc ในการวิเคราะห์ แบบทดสอบความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม และการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ หลังได้รับความรู้ (post-test)

5.1. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

5.1.1. นำผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.1.2. นำผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมมาเปรียบเทียบโดยค่าที (t-test dependent) นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.1.3.เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมทั้งระยะก่อนการทดลองกับหลังการทดลองโดยใช้ t (t-independent)

5.2.แบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงต่อเชื้อเอชไอวี

5.2.1.การประเมินพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี โดยส่วนรวม รายด้าน หรือรายข้อ อาศัยคะแนนเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	พฤติกรรม	ระดับของพฤติกรรม
4.50-5.00	ไม่เคยทำเลย	ดีมาก (ไม่เสี่ยง)
3.50-4.49	ทำนานครั้ง	ดี (ค่อนข้างไม่เสี่ยง)
2.50-3.49	ทำบ้างไม่ทำบ้าง พอใช้ (ค่อนข้างเสี่ยง)	
1.50-2.49	ทำบ่อยครั้ง	ไม่ดี (เสี่ยง)
1.00-1.49	ทำเป็นประจำ	ต้องปรับปรุง (เสี่ยงมาก)

5.2.2.นำผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมมาเปรียบเทียบ โดยหาค่า (t-test dependent) นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.2.3.เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมทั้งระยะก่อนการทดลองกับหลังการทดลองโดยใช้ ค่า t (t-independent)

5.3. แบบประเมินการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์

5.3.1.การประเมินการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ใช้เกณฑ์ดังนี้

ผู้เรียนเลือกคำตอบครบทั้ง 3 ด้านได้คะแนน 3คะแนน

ผู้เรียนเลือกคำตอบครบทั้ง 2 ด้านได้คะแนน 2คะแนน

ผู้เรียนเลือกคำตอบครบทั้ง 1 ด้านได้คะแนน 1คะแนน

ผู้เรียนเลือกไม่คำตอบครบเลยได้คะแนน 0 คะแนน

การนำคะแนนมาหาค่าทางสถิติจะนำคะแนนที่ตอบถูกทั้ง 3 ด้านมาคำนวณทางสถิติเท่านั้น

5.3.2.นำผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมมาเปรียบเทียบ โดยหาค่า (t-test dependent) นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.3.3.เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมทั้งระยะก่อนการทดลองกับหลังการทดลองโดยใช้ ค่า t (t-independent)

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test และสูตรที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

1. ค่ามัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	มัชฌิมเลขคณิต
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนนักศึกษาทั้งหมด

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	แทน	คะแนนของนักศึกษา
	n	แทน	จำนวนนักศึกษาทั้งหมด
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

3. การทดสอบค่า t-test

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}}$$

เมื่อ	df	แทน	N - 1
เมื่อ	t	แทน	อัตราส่วนวิกฤติ

\sum_D แทน ผลรวมผลต่างระหว่างคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลัง
การเข้า

ร่วมกิจกรรม

\sum_{D^2} แทน ผลรวมกำลังสองของผลต่างระหว่างคะแนนการทดสอบก่อน
และ

หลังการเข้าร่วมกิจกรรม

n แทน จำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด

4. สูตรการวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าระดับความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ซึ่งใช้เทคนิค
50% ใช้สูตรของ Johnson (อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2535)

$$P = \frac{R_u + R_L}{2f}$$

$$D = \frac{R_u - R_L}{f}$$

R_u แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มสูงที่ตอบถูก

R_L แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

f แทน จำนวนนักศึกษาทั้งหมดในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

P แทน ค่าความยาก

D แทน ค่าอำนาจจำแนก

คัดเลือกข้อความที่มีความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกที่อยู่ในเกณฑ์ในระดับที่
เหมาะสม คือ ค่าความยากอยู่ในเกณฑ์ 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจ จำแนกอยู่ในเกณฑ์
0.20- 1.00 แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเที่ยงของแบบทดสอบความรู้ โดยสูตร KR ของ
Kuder Richardson (อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2535)

$$r_x = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

r แทน สัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง

n	แทน	จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบความรู้
p	แทน	สัดส่วนของนักศึกษาที่ตอบได้ถูกต้อง
q	แทน	สัดส่วนของนักศึกษาที่ตอบแต่ละข้อ
$\sum pq$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนทุกข้อ
S_x^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของนักศึกษาทั้งหมด

วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบวัดเจตคติและแบบวัดทักษะ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของ Cronbach (อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2535)

$$\alpha_r = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

α_r	แทน	ค่าความเที่ยง
n	แทน	จำนวนข้อความ
S_i^2	แทน	ค่าแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_x^2	แทน	ค่าแปรปรวนของคะแนนรวม